

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI

TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2025/2026-26)

ENERJİ TASARRUFU HAFTASI

6-11 OCAK 2026

Enerji nedir?

Enerji iş yapabilme yeteneğidir ve birçok farklı türü vardır. Örneğin: ısı, elektrik, kimyasal, nükleer vb. Bisiklet sürmek, evleri aydınlatmak, ısınmak, araba kullanabilmek, gemilerin suda yüzebilmesi, yemek pişirmek ve yiyecekleri soğutmak gibi çeşitli işler için enerji kullanılmaktadır¹.

Dünya’da enerji tüketim verileri neler söylemektedir?

2023 Uluslararası Enerji Görünümü raporunda, Dünya genelindeki toplam birincil enerji tüketiminin 2022–2050 yılları arasında nasıl değişeceğine ilişkin veriler sunulmaktadır. Rapora göre, Dünya’da enerji tüketimi artış eğilimindedir ve yapılan senaryolar, 2050 yılında yıllık enerji tüketiminin 2022’ye kıyasla yaklaşık %34 artacağını göstermektedir².

Asya-Pasifik bölgesi, Dünya’da hem en fazla enerji tüketen hem de enerji talebi en hızlı artan bölge konumundadır. Afrika ve Orta Doğu bölgeleri ise hızlı bir büyüme potansiyeli sergilemekte olup, bu bölgelerde toplam enerji tüketiminin 62,5 katrilyon BTU’dan 97,6 katrilyon BTU’ye yükselmesi beklenmektedir. BTU (British termal birimi), farklı enerji türlerini ortak bir ölçekte ifade etmek için kullanılan bir enerji ölçü birimidir. Tüm bu veriler, Dünya’da enerji talebinin giderek arttığını ortaya koymaktadır. Bu artışın büyük bir kısmı ise sanayileşme, nüfus artışı ve ekonomik gelişme sürecinde olan gelişmekte olan ülkelerden kaynaklanmaktadır².

Türkiye’de enerji tüketim verileri neler söylemektedir?

2017–2023 yılları arasında enerji verimliliğine 8,47 milyar ABD doları yatırım yapılmış ve bu sayede 24,6 MTEP (Million Tonnes of Oil Equivalent, Milyon Ton Eşdeğer Petrol) enerji tasarrufu sağlanmıştır. Yapılan çalışmaların benzer şekilde sürdürülmesi halinde, 2033 yılına kadar sağlanacak toplam ekonomik tasarrufun 30,2 milyar ABD doları olacağı öngörülmektedir³.

Türkiye’nin toplam enerji tüketimi, 2022 yılında, 2000 yılına göre %96 artarak 120,4 MTEP seviyesine ulaşmıştır. En yüksek enerji tüketimi %32,6 ile bina ve hizmet sektöründe görülürken, sanayi sektörünün payı %31,6, ulaşım sektörünün payı ise %25,5 olmuştur. 2000–2022 döneminde enerji tüketimi en hızlı artan sektör ulaşım sektörü olmuştur³.

Uluslararası veriler, 2022 yılında Türkiye’de kişi başı enerji tüketiminin OECD ve Avrupa Birliği ülkelerinin

¹ What is energy?, U.S.A. Energy Information Administration, [Internet] <https://www.eia.gov/energyexplained/what-is-energy/> Erişim Tarihi: 06.01.2026

² World total primary energy consumption by region, U.S.A. Energy Information Administration, [Internet] https://www.eia.gov/outlooks/ieo/data/pdf/A_A1_r_230822.081459.pdf Erişim Tarihi:06.01.2026

³ Enerji Verimliliği 2030 Stratejisi ve II. Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı (2024 – 2030), T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, [Internet] <https://enerji.gov.tr//Media/Dizin/EVCED/tr/EnerjiVerimlili%C4%9Fi/UlusalEnerjiVerimlili%C4%9FiEylemPlan%C4%B1/Belgeler/2UlusalEnerjiVerimlili%C4%9FiEylemPlan%C4%B1.pdf> Erişim Tarihi: 07.01.2026

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI

TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2025/2026-26)

ortalamalarının üzerinde olduğunu göstermektedir. Söz konusu fark, Türkiye'nin enerji tasarrufu alanında halen önemli bir gelişme potansiyeline sahip olduğunu ortaya koymaktadır³.

Enerji tasarrufu nedir, enerji verimliliği ile farkı nedir?

Enerji tasarrufu kullanılan enerji miktarının kişiler tarafından azaltılması demektir⁴.

Enerji verimliliği ise binalarda yaşam standardı ve hizmet kalitesinin, endüstriyel işletmelerde ise üretim kalitesi ve miktarının düşüşüne yol açmadan, birim veya ürün miktarı başına enerji tüketiminin azaltılmasıdır⁵.

Örnek vermek gerekirse, çamaşır makinesinin çalışma sayısını azaltmak enerji tasarrufu iken, çamaşır makinesini enerjiyi verimli kullanan bir model ile değiştirmek enerji verimliliğidir. Ya da kullanmadığınız odaların ışıklarını kapatmak enerji tasarrufu iken, evinizde kullandığınız ışıklarda enerji verimli, led ışıklar kullanmak enerji verimliliğidir⁴.

Enerji tasarrufu neden önemlidir?

Enerji tasarrufu ve verimliliği; ülkemizin elektriği, doğal gazı ve yakıtı her zaman yeterli miktarda bulabilmesi ve bunun kesintisiz, güvenli ve uygun maliyetle halka ulaşması, dışa bağımlılığın azaltılması, çevrenin korunması ve 2053 yılı için konulan Net-Sıfır hedefine (ülkenin atmosfere saldıgı sera gazı miktarını, aynı yıl içinde doğa veya teknolojilerle "geri aldığı/dengelediği" aynı miktara eşitlemek) ulaşılması gibi ulusal iklim ve enerji politikalarının en önemli bileşenlerinden biridir^{5 6}.

Enerji tasarrufu için Türkiye'de ve Dünya'da neler yapılmaktadır?

Avrupa Komisyonu Mayıs 2022'de REPowerEU Planını kabul etmiştir. Bu planla beraber 3 ana odak noktası planlanmıştır: Temiz enerjiye geçişi hızlandırmak, enerji kaynaklarını çeşitlendirmek ve enerji tasarrufu sağlamak. Enerji Tasarrufu alt hedefinde ise Ağustos 2022 ile Ocak 2025 arasında Avrupa Birliği, doğalgaz talebini %17, yani yılda 70 milyar metreküp doğalgaz tasarrufu sağlayacak şekilde başarıyla azaltmıştır. Ayrıca bu etki, doğalgaz depolarının yeniden doldurulmasına katkıda bulunarak enerji güvenliğini önemli ölçüde artırmış ve böylece elektrik kesintileri riskini azaltmıştır⁷.

Türkiye'de ise Enerji Verimliliği 2030 Stratejisi ve II. Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı (2024 – 2030) güncelliğini korumaktadır. Bu planla alınacak önlemler çerçevesinde 2040 yılına kadar 46 milyar dolar değerinde enerji tasarrufu sağlamak planlanmaktadır³.

⁴ Verimlilik ve Tasarruf Arasındaki Farklar Nelerdir?, Aklınla Verimli Yaşa, T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, [İnternet] <https://aklinlaverimliyasa.com/enerji-verimliliği-nedir/verimlilik-ve-tasarruf-arasindaki-farklar-nelerdir> Erişim Tarihi: 05.01.2025

⁵ Enerji Verimliliği, T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, [İnternet] <https://enerji.gov.tr/enerji-verimliliği> Erişim Tarihi: 06.01.2025

⁶ 2053 Net-Sıfır Hedefi ve Türkiye'nin Uzun Dönemli İklim Değişikliği Stratejisi, T.C. Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı [İnternet] <https://netsifirturkiye.org/2053-net-sifir-hedefi-ve-turkiyenin-uzun-donemli-iklim-degisikligi-stratejisi/> Erişim Tarihi: 07.01.2025

⁷ REPowerEU, European Commission, [İnternet] https://energy.ec.europa.eu/topics/markets-and-consumers/actions-and-measures-energy-prices/repowereu-3-years_en#save-energy Erişim Tarihi: 07.01.2025

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI

TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2025/2026-26)

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, enerji verimliliğini artırmaya yönelik çalışmalarını Avrupa Birliği ve Dünya Bankası iş birliğiyle yürütülen “**Aklınla Verimli Yaşa**” projesi kapsamında sürdürmektedir. Proje kapsamında enerji verimliliğine ilişkin temel kavramlara, enerji tasarrufu sağlayan ürünlere ve verimli ısıtma-soğutma uygulamalarına yönelik bilgilendirme ve öneriler sunulmaktadır⁸.

En ucuz enerji tasarruf edilen enerjidir yaklaşımla, enerji tasarruf potansiyelinin ekonomiye kazandırılması, verimsiz ekipmanların yenilenmesi ve enerji tasarrufu bilincinin artırılması amacıyla enerji verimliliğini artıran yatırımlar 2009 yılından bu yana devlet tarafından desteklenmektedir. 2024 yılında yapılan düzenlemelerle desteklerin kapsamı genişletilmiş, destek miktarları artırılmış ve karbon salımını azaltan uygulamalar da destek kapsamına alınmıştır⁹.

Enerji tasarrufu için ben ne yapabilirim?

Enerji tasarrufu için yapılabilecek bireysel önlemlerde mevcuttur. Şunları yapabilirsiniz^{10 11}:

- Gündüzleri güneye bakan pencerelerin perdelerini açarak güneş ışığının evi doğal olarak ısıtmasını sağlayın ve geceleri soğuk pencerelerden gelen soğumayı azaltmak için perdeleri kapatın.
- Evinizin güney cephesine, özellikle pencerelerin yakınına yaprak döken ağaçlar dikmeye özen gösterin. Bu ağaçlar kışın pencerelerden ışık ve sıcaklık girmesini sağlarken, yazın da pencereleri gölgeleyecektir.
- Soğuk kış aylarında, çerçeve üzerine kalın, şeffaf bir plastik levha sabitleyin veya şeffaf plastik filmi pencere çerçevelerinin iç kısmına bantlayın. Sızdıran kapı ve pencerelerin etrafındaki hava kaçaklarını kapatmak için silikon veya yalıtım bandı kullanın.
- Uyurken veya evden uzaktayken, ısıtma ve soğutma faturalarınızda yılda %10'a kadar tasarruf sağlamak için kombileri daha düşük bir sıcaklığa ayarlayın. Ev ısıtma sistemleri için düzenli bakım planlayın.
- Aydınlatma için harcanan enerji, elektrik faturanızın yaklaşık %10'unu oluşturur. Evinizdeki ampulleri inceleyin ve verimli led ampullerle değiştirin.
- Kullanılmadığınız zaman elektrikli cihazların fişini çekin, fişte takılı kalan cihazlar enerji tüketmeye devam ederler.

⁸ Enerji Verimliliği Nedir? Enerji Verimliliği Kavramları, Aklın Varsa Verimli Yaşa T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, [Internet], <https://aklinlaverimliyasa.com/> Erişim Tarihi: 05.01.2026

⁹ Enerji Verimliliği Destekleri, T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, [Internet] <https://enerji.gov.tr/bilgi-merkezi-enerji-verimliliği-destekleri> Erişim Tarihi:07.01.2026

¹⁰ Fall and Winter Energy-Saving Tips, U.S. Department of Energy, [Internet] <https://www.energy.gov/energysaver/fall-and-winter-energy-saving-tips> Erişim Tarihi: 07.01.2026

¹¹ Do-It-Yourself Home Energy Assessments, U.S. Department of Energy, [Internet]<https://www.energy.gov/energysaver/do-it-yourself-home-energy-assessments> Erişim Tarihi: 07.01.2026